

ІСТОРІЯ ПОШИРЕННЯ ІМЕН У м. СТРИЮ НА ЛЬВІВЩИНІ наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

У статті розглянуто іменний репертуар м. Стрия Львівської області кін. ХХ – поч. ХХІ ст., а також динаміку поширення як слов'янських, так і неслов'янських власних імен людей, які використовували як хресні імена для новонароджених дітей.

Ключові слова: антропоніміка, номінація, власне слов'янське ім'я, неслов'янське ім'я, подвійне ім'я, народні звичаї.

Особові імена людей були предметом дослідження багатьох мовознавців, істориків, етнологів. Найбільше робіт присвячено варіантності імен, що розглядалася з погляду структурних та функціонально-стилістичних особливостей оніма на матеріалі історичного та сучасного антропонімікону окремих регіонів України. Ґрунтовно досліджені й далі продовжують вивчатися сучасні особові імена жителів Закарпаття (П.П.Чучка), Буковини (Л.В.Кракалія), Подніпров'я (І.Д.Сухомлин), Півдня України (О.Ю.Касім, Т.Д.Космакова, О.Ю.Карпенко, С.Л.Брайченко), Тернопільщини (Г.В.Бачинська, Н.Свистун), Гуцульщини (С.П.Павелко) та інших територій. Однак попри усі ці досягнення, зовсім мало вивчена динаміка імен, мотиви їх вибору, а проблема варіантності антропонімів все ще залишається теоретично й практично малодослідженою. Тому актуальним завданням української антропоніміки є вивчення як великих регіональних антропонімних систем, так і менших – у межах одного або кількох населених пунктів, що дасть змогу виявити ряд цікавих явищ, які важко розгледіти на ширшому онімному просторі¹.

Зважаючи на викладене, предметом нашого зацікавлення стала антропонімна система міста Стрия Львівської області з 1980 до 2008 рр.

Найновішим інтерпретаціям формування модерних націй властиве переакцентування з соціологічно- чи політологічно-зорієнтованих підходів на більш культурологічні. Виникнення цього напрямку досліджень пов'язане передусім зі зміною уявлення про те, що таке нація і як вона формується². Раніше вважалося, що національні характеристики – мова, історична пам'ять, територія проживання, народні традиції – існували самі по собі і що лише з появою національного руху вони були використані його лідерами для арґументації культурних і політичних прав своєї нації. Тепер же стверджується, що насправді всі ці характеристики не були заданими наперед, а конструювалися самими національними діячами. Згідно з новою парадигмою, головна увага зосереджується на творенні певних національних символів і міфів, "винайденні традицій", до яких вдаються певні групи модерного суспільства відповідно до потреб національного руху³.

Слід зауважити, що імена трьох київських князів Ольги, Володимира та Ярослава відображають найвизначніші моменти в існуванні Київської Русі: з Ольгою і Володимиром пов'язане хрещення Русі (972? і 988 р.), тоді як правління Володимира (978 – 1015) і Ярослава (1019 – 1054) були часом її найвищої військово-політичної могутності. Значення цих князів відобразилося у тому, що Ольга і Володимир були пізніше (у ХІІІ ст.) проголошені православними рівноапостольськими святыми, Ярослав після смерті був названий Мудрим, а Володимир – Великим.

Час правління Ольги, Володимира та Ярослава був періодом співіснування й змішування різних політичних, етнічних, релігійних і культурних традицій – місцевої східнослов'янської ("руської") і привнесених скандинавської ("варязької"), візантійської ("грецької") та східних. Це, зокрема, знайшло відображення в іменах, поширених серед правлячої династії: якщо її легендарний основоположник Рюрик і його син Ігор мали скандинавські імена, а дружина Ігоря Гель'а стала більш відомою під слов'янізованою формою свого імені (як Ольга), то вже її внук та правнук одержали цілком слов'янські імена Володимира та Ярослава. Останні належать до числа т. зв. слов'янських автохтонних особових імен-комполітів. Ці імена є найдавнішими і сягають своїми коріннями ще праіндоєвропейської епохи. Про це, свідчить, зокрема, паралелізм деяких грецьких, германських і слов'янських імен цього типу (як-от: грецьк. *Геркулес* і слов. *Ярослав*, які утворені внаслідок поєднання двох слів: "світло" + "слава"; або слов. ім'я *Святослав*, що складається з двох перекладених на слов'янську мову варязьких імен *Олеґ* "святий" + *Рюрик* "славний", "могутній" [король]). Як й інші імена з цієї групи (*Богдан*, *Святослав*, *Любомудр* та ін.), імена *Володимир* і *Ярослав* пов'язані з релігійними поганськими звичаями: вважається, що такі імена є насправді прикінцевою частиною розгорнутого побажання, яке висловлювали новонародженій дитині. Однак дуже великим спрощенням було би виводити смисл цього побажання з самого імені – наприклад, ототожнювати ім'я *Володимир* з побажанням дитині "володіти миром" або ім'я *Богдан* з побажанням бути "даним Богом" – бо насправді за цими іменами-комполітами стоять дуже давні ідеї, що виражають дуже старовинні і незбагненні тепер мисленнєві архетипи. Вибір такого імені начебто забезпечував дитині покровительство поганських богів на все її життя⁴. Припускають, що за традицію поширення серед київських князів імен з компонентом "слава" був відповідальний сам Володимир Великий. Про це свідчать імена його дітей (*Ізяслав*, *Ярослав*, *Святослав*, *Вишеслав*, *Мстислав*, *Станіслав*, *Судислав*, *Борислав*, *Предслав* та ін.), а також факт, що насильно одруживши на собі Рогніду, дочку полоцького князя Рогволода, він дав їй ім'я *Горислава*. Правдоподібно, усі ці імена Володимир пов'язував з іменем свого батька, князя Святослава, який першим серед усіх київських князів мав уже "ослов'янену" форму – язичницьке ім'я⁵.

З прийняттям християнства у Київській Русі Церква намагалася запровадити нові традиції. Зокрема, ще рішенням Першого Нікейського Собору (325 р.) канонічно було визнано, що християнам під час хрещення даються лише імена християнських святих. Тенденція до витіснення автохтонних "руських" імен запозиченими "грецькими" (тобто іменами, які "прийшли" на Русь з Візантії після прийняття християнства) залишалася провідною на всіх східнослов'янських землях і після розпаду Київської Русі у середині XIII ст. Однак старослов'янські імена при цьому не зникли повністю. Аж до новітніх часів збереглася традиція давати новонародженій дитині два імені, християнське і поганське, – таким чином дитина діставала ніби подвійний захист. Ця традиція добре задокументована у численних писемних джерелах і досі збереглася серед тих етнічних груп, які пізно прийняли християнство (наприклад, серед якутів). Друге, слов'янське ім'я часто еволюціонувало у прізвище. Ця тенденція не була незворотньою – в окремих випадках слов'янські імена продовжували відігравати головну роль. Так, козацький гетьман Хмельницький мав християнське ім'я *Зиновій*, але він був відомий за своїм слов'янським ім'ям *Богдан*. Історично-ономастичні дослідження різних східнослов'янських територій виявляють спільну рису: "руські" імена перестали вживатися як перші імена аж у XVIII ст.⁶. Серед усіх слов'янських імен імена-комполіти були менш поширеними і зникали швидше. Останнім руським князем, що мав слов'янське автохтонне ім'я-комполіт, був Ярослав, син Володимира Андрійовича Хороброго (XV ст.)⁷.

Документи XV ст. ще фіксують поодинокі випадки поширення на українських землях імені *Ярослав*⁸. Уже у XVI ст. серед львівських міщан імена канонізованих київських князів *Бориса* та *Гліба* траплялися рідше, ніж "грецькі" *Іван*, *Григорій*, *Михайло*, *Андрій* та ін.⁹. Прийняття християнства у його східній візантійській формі парадоксально вплинуло на історичну пам'ять східних слов'ян у добу пізнього середньовіччя: місцеві літописи поступово витісняються зі сфери читацьких зацікавлень освічених людей "Життями святих". Інтерес до політичного минулого своєї території і свого народу був майже повністю втрачений¹⁰.

Відродження інтересу до історії – а разом з ним і пам'яті про Київську Русь та її князів – приходить на межі XVI і XVII ст., з початком національно-культурного руху серед православного

населення Речі Посполитої. Активізація історичної пам'яті стала результатом релігійного конфлікту між католиками і православними у період Контрреформації. Опір католизації набув характеру православного відродження, під час якого "руське" (білорусько-українське) населення використовувало обернену проти нього католицьку інтелектуальну зброю – як, скажімо, єзуїтську навчальну програму, що була впроваджена у православні школи у Львові, Вільні, Луцьку та у відкритому в Києві головному освітньому осередку православного світу – Могилянській академії. Подібно відродження "руської" історичної пам'яті відбувалося під прямим впливом польської історіографії – хронік Марціна Кромера, Мацея Меховіти і Мацея Стрийковського. Саме читання цих хронік і відкривало православному читачеві забутий образ Київської Русі¹¹.

"Руське" відродження кінця XVI – XVII ст. та повстання Хмельницького сильно змінили політичний і культурний ландшафт Східної Європи. Утворена на хвилі цього повстання козацька держава (Гетьманщина) після входження до складу Московського царства (1654 р.) ще довго зберігала свою автономію і становила модель ранньомодерної української нації. Політичні і релігійні рухи кінця XVI – XVII ст. припинили поступову ерозію й асиміляцію православної ("руської") еліти Речі Посполитої у польську націю. З іншого боку, вони сильно підважили можливість виникнення спільної білорусько-української нації: білоруські землі значно слабше були охоплені козацьким повстанням, і козацький міф ніколи не був елементом білоруської національної ідеї. Однак козацька держава, незважаючи на плани козацьких гетьманів, не охопила західноукраїнських земель. Галичина залишалася у складі Польського Королівства, а її населення прийняло релігійну унію з Ватиканом¹².

З приходом націоналізму – як нової ідеології, так і нової соціальної та культурної практики – християнські імена не могли задовольнити психологічну потребу перших національних діячів наголосити свій зв'язок з історичними традиціями народу, який вони покликані були "розбудити" і "відродити". Характерними у цьому плані є спогади Якова Головацького. У 1831 – 1832 рр. він познайомився у Львові з Маркіяном Шашкевичем та Іваном Вагилевичем й утворив разом з ними "Руську Трійцю" – першу національну організацію.

"Мы условились, – згадував він пізніше, – что всякий, приобретенный нами и вступающий в наш кружок, должен подать руку и заявить честным словом, что он обещает всю жизнь действовать в пользу народа и возрождения русской народной словесности. Чтобы освятить то обещание, мы приняли славянские имена: Шашкевич – Руслана, Вагилевич – Далибора, я – Ярослава. Затем явились Велимир – Заплатинский, Мирослав – Илькевич, Богдан – мой брат Иван, Ростислав – Бульвинский [...]; явились Всеволоды, Мстиславы, Володари и пр[очие]"¹³.

Важливо підкреслити, що, як випливає з цих спогадів, для тогочасної молоді міської інтелігенції імена *Ярослав*, *Володимир*, *Богдан* звучали так само екзотично і по-книжному, як *Велимир*, *Далибор* чи *Руслан*¹⁴. Їхнє "оприроднення" і "нормалізація" стали результатом довгого процесу, який тривав декілька поколінь.

Поширення традиції вибирати імена українських національних героїв – київських князів, козацьких гетьманів, відомих діячів – поруч або замість традиційних християнських імен свідчить про те, що батьки хрещених дітей стають національно свідомими і переймають нову історичну схему. Ця тенденція добре простежується на прикладі кількох сільських і міських метричних книг, які містять записи про народження і хрещення дітей.

Імена при хрещенні вибиралися з числа християнських святих. При цьому бралися до уваги не всі святі, а ті, дні яких визначалися як свята. Вибір імені диктувався церковним календарем: так, хлопчика, який народився декілька днів перед або після свята Св. Димитрія (8 листопада) називали *Димитрієм* – вважалося, що дитина сама "принесла" собі ім'я. Оскільки у церковно-християнських іменниках під кожною датою стояло кілька імен, то і священник, і батьки мали певний вибір. Найчастіше діти отримували імена найвідоміших святих, які стояли на початку списку. Так, у Галичині чоловіки діставали імена *Івана*, *Стефана*, *Миколи*, *Петра*, *Василя*, *Гринька*, *Михайла*, *Федя*, *Олекси*, *Семка*, *Андруха*, *Павла*, *Митра*, *Юрка*, *Матвія*, *Ілька*, *Тимка*, *Атанасія*. Що ж до жіночих імен, то найбільш вживаними були *Марія*, *Анна*, *Анастасія*, *Катерина*, *Параскевія*, *Павліна*, *Євка*, *Агафія*. Виняток становили незаконнонароджені діти: при хрещенні їм давали рідковживані і незвичні імена – *Амроз*, *Мойсей*, *Мокрина* та ін. До того

ж в окремих місцевостях з деякими іменами були пов'язані погані повір'я, тому їх старалися уникати. Вибір імені іноді був предметом домовленості між батьками і священиком. Діставши "хабаря", священик міг дати незаконнонародженій дитині "нормальне" ім'я. Або ж навпаки – назвати законнонароджену дитину рідковживаним іменем, якщо він був посварений з її батьками чи не одержав від них відповідної плати¹⁵.

Практика вибору імен у різних соціальних групах чи у різних місцевостях могла зазнавати впливів різної моди і, отже, відрізнятись між собою. Відомості метричних книг кінця XVIII – XIX ст. засвідчують розходження між міською і сільською культурами називання у Галичині. У селах при виборі імен дуже чітко дотримувалися поділу між законнонародженими і незаконнонародженими дітьми. Так, у селі Речичани Городоцького повіту, метричні книги якого збереглися найповніше, з 1791 до 1944 рр., – перший незаконнонароджений хлопчик з "нормальним" іменем (*Іван*) зафіксований під 1858 р., а перша незаконнонароджена дівчинка з "нормальним" іменем (*Анна*) – під 1864 р. До цього часу незаконнонароджені діти отримували такі рідковживані імена, як *Калістрат*, *Кунігунда*, *Урсула*, *Артим*, *Никифора*, *Харитина*, *Февроня*, *Максим* і т. д.¹⁶.

Починаючи з 1870-х років, батьків дітей з княжими іменами ідентифікувати дедалі складніше. За родом їхніх занять, то були дрібні державні чиновники, службовці залізниць, купці, поштарі, сторожі чи працівники друкарень, більшість з них належали до "незнатних людей", які нічим особливим не записали себе в історію національного відродження. Кількість таких випадків невпинно збільшується у 1880 – 1890-х роках¹⁷, що, вочевидь, свідчило про поширення нової культури називання – а разом з нею, треба думати, і національної ідеї – серед ширших кіл галицьких русинів.

Вячеслав Будзиновський – активний діяч національного руху з кінця 1880-х років, стверджував, що "від хвили національного відродження кожний просвічений галичанин називав першого сина *Володимиром*, першу доньку *Ольгою*. Тим він документував своє бажання бути під всеукраїнським володарем в Києві. Коли галичанин мав другого сина, давав йому інше ім'я, але дуже часто також якогось представника Соборної України, чи соборної української думки державної: *Ярослав*, *Данило*, *Богдан*"¹⁸.

Це твердження грішить сильним перебільшенням. Але назагал воно правильно відображає зв'язок між поширенням княжих імен та розвитком національної свідомості. Це підтверджує інша тенденція, виявлена під час аналізу генеалогічних дерев другої половини XIX – початку XX ст.: якщо у сім'ї є дитина з княжим ім'ям, то дуже часто її брати і сестри теж мають "національне" ім'я. Так, у генеалогічному дереві роду Білинських троє дітей лікаря Володимира Білинського (1869-1918) мають імена: *Наталка* – *Ярослава* – *Тарас*, у п'ятому поколінні роду Соневецьких (кінець XIX – початок XX ст.) зустрічаємо три сім'ї, діти в яких мають відповідно імена: *Ярослав* – *Ростислав* – *Ігор*, *Ярослава-Ольга* – *Ярослав*, *Роман* – *Володимира* – *Ярослав* – *Нестор* – *Надія-Ростислава* – *Нестор-Володимир*; у шостому поколінні (1920-1930 рр.) бачимо сім'ю з трьома дітьми, які мали імена *Ярослав* – *Роман* – *Олег*. Помітна й інша тенденція: дитина з княжим іменем дуже часто діставала друге ім'я, яке також було "національним" (*Ярослав-Нестор* (р. н. 1898), *Ярослав-Володимир* (р. н. 1919) та *Ярослава-Ольга* (р. н. 1919) у п'ятому поколінні роду Соневецьких¹⁹.

Поширення таких тенденцій стало можливим лише після того, як було підірване домінування церковної традиції. З розвитком національного руху саме Церква мусить пристосовуватися до нових тенденцій у виборі імен. Найпереконливішим прикладом є відродження імен *Володимира* і *Ольги*. Хоча вони визнавалися як святі греко-католицькою церквою, однак до кінця 1850-х років не включалися у "Місяцеслови" – книжки, з яких священик і батьки могли вибирати імена для дітей при хрещенні. Ці імена з'являються аж у 1860-х роках: *Ольга* під 23, а *Володимир* – під 27 липня (за новим стилем)²⁰. На початку XX ст. у "Місяцесловах" серед канонізованих Бориса, Гліба, Володимира й Ольги під датою своєї смерті (19 лютого) з'являється неканонізований *Ярослав Мудрий*²¹. Однак порівняння дат хрещення дітей, які одержали імена *Володимир*, *Ольга* і *Ярослав*, з датами запису цих імен у "Місяцесловах" показує, що звичайно ні священик, ні батьки уже не дотримувалися церковної традиції при виборі імені.

Не завжди дотримувалися церковної традиції при виборі імені для новонародженої дитини і на Стрийщині. У іменнику цього містечка за тридцять останніх років трапляються імена як

слов'янського, так і неслов'янського походження. Тому варто іменний репертуар цієї невеликої території поділити на такі три групи:

1. Імена слов'янського походження:

Анастасія (23), Богдан (22), Богданна (5), Божена (1), Борис (1), Вадим (3), Віра (1), Владислав (12), Володимир (35), Зоряна (3), Любов (5), Любомир (13), Любомира (1), Людмила (2), Мирослав (5), Мирослава (4), Милана (1), Надія (17), Ростислав (18), Світлана (17), Святослав (8), Станіслав (7), Ярослав (13).

2. Імена неслов'янського походження:

Серед чоловічих імен є такі: Анатолій (3) – грец., Андріан (1) – лат., Андрій (107) – грец., Антон (2) – лат., Арсен (6) – грец., Артем (4) – грец., Артур (5) – кельт., Валентин (3) – лат., Валерій (2) – лат., Василь (30) – грец., Веніамін (1) – д-євр., Віктор (16) – лат., Віталій (29) – лат., Геннадій (1) – грец., Давид (2) – д-євр., Данило (2) – д-євр., Дем'ян (1) – грец., Денис (9) – грец., Дмитро (18) – грец., Едуард (4) – нім., Євгеній (1) – грец., Євстахій (1) – грец., Захар (1) – д-євр., Зеновій (3) – грец., Іван (37) – д-євр., Ігор (31) – сканд., Ілля (1) – д-євр., Кирило (1) – грец., Костянтин (4) – лат., Максим (16) – лат., Марко (8) – грец., Мартин (2) – лат., Мар'ян (12) – лат., Микола (21) – грец., Мирон (1) – грец., Михайло (27) – д-євр., Назарій (46) – д-євр., Нестор (2) – грец., Олег (51) – сканд., Олександр (19) – грец., Олексій (5) – грец., Орест (3) – грец., Остап (5) – грец., Павло (8) – лат., Петро (18) – грец., Роман (82) – лат., Руслан (9) – тюрк., Семен (1) – д-євр., Сергій (13) – лат., Степан (8) – грец., Тарас (51) – грец., Тома (1) – д-євр., Юрій (53) – грец., Яків (1) – д-євр.

Серед жіночих: Агнеса (1) – грец., Адріана (17) – лат., Аліна (3) – нім., Аліса (1) – фр., Ангеліна (1) – грец., Анжела (2) – фр., Анна (26) – д-євр., Антоніна (1) – лат., Аполлінарія (1) – грец., Валентина (3) – лат., Василина (2) – грец., Вероніка (3) – грец., Вікторія (38) – лат., Віолетта (1) – італ., Галина (29) – грец., Дарина (5) – грец., Дарія (2) – грец., Діана (4) – лат., Єва (2) – д-євр., Євгенія (3) – грец., Жанна (2) – фр., Іванна (17) – д-євр., Ілона (1) – угор., Інга (1) – д-євр., Інна (1) – лат., Ірена (2) – нім., Ірина (66) – грец., Кароліна (1) – нім., Катерина (17) – грец., Лариса (1) – грец., Лідія (4) – грец., Ліліана (2) – нім., Лілія (14) – лат., Маргарита (1) – лат., Марина (1) – лат., Марія (43) – д-євр., Маріяна (7) – лат., Мар'яна (32) – лат., Марта (27) – грец., Наталя (55) – лат., Ніна (2) – груз., Оксана (65) – грец., Олександра (9) – грец., Олена (14) – грец., Олеся (4) – грец., Ольга (34) – сканд., Оріся (2) – грец., Роберта (1) – нім., Роксолана (9) – лат., слат., Романна (5) – лат., Руслана (1) – тюрк., Соломія (12) – д-євр., Софія (34) – грец., Степанія (1) – грец., Таїсія (2) – грец., Тетяна (23) – лат., Уляна (22) – лат., Христина (60) – грец., Юліана (4) – лат., Юлія (36) – лат., Яна (8) – п., ч., Ярина (4) – грец.

3. Подвійні імена у антропонімному репертуарі м. Стрия:

Серед чоловічих подвійних імен є: Анатолій-Роман, Андрій-Борис, Андрій-Володимир, Андрій-Дем'ян, Андрій-Іван, Андрій-Ігор, Андрій-Михайло, Андрій-Павло, Андруй-Віталій, Артур-Максим, Артур-Назар, Артур-Павло, Богдан-Болеслав, Богдан-Володимир, Богдан-Іван, Валентин-Володимир, Василь-Руслан, Василь-Ярослав, Вахід-Вадим, Віктор-Василь, Віктор-Мирон, Віталій-Василь, Віталій-Іван, Владислав-Григорій, Владислав-Євгеній, Владислав-Микола, Владислав-Роман, Володимир-Артемій, Володимир-Василь, Герман-Василь, Данило-Юрій, Дмитро-Любомир, Дмитро-Михайло, Едуард-Степан, Євген-Володимир, Захарій-Іван, Захар-Петро, Іван-Володимир, Ігор-Андрій, Ігор-Василь, Ігор-Кирило, Ігор-Любомир, Ігор-Марко, Ігор-Петро, Ігор-Степан, Ігор-Стефан, Йосиф-Юрій, Любомир-Іван, Максим-Гліб, Максим-Іван, Максим-Матвій, Максим-Остап, Маркіян-Олег, Марко-Іван, Микола-Андрій, Миколай-Аркадій, Миколай-Богдан, Миколай-Михайло, Михайло-Тарас, Назар-Борис, Назар-Василь, Назар-Іван, Назарій-Василій, Назарій-Лукиан, Назарій-Павло, Назар-Павло, Нестор-Василь, Нестор-Іван, Олег-Андрій, Олег-Василь, Олег-Володимир, Олег-Михайло, Олег-Олексій, Олег-Павло, Олег-Юрій, Олександр-Ернест, Олександр-Юрій, Олесь-Михайло, Орест-Степан, Орест-Юрій, Орест-Ярослав, Остап-Григорій, Павло-Дем'ян, Павло-Святослав, Петро-Микола, Петро-Ростислав, Роман-Андрій, Роман-Володимир, Роман-Дарій, Роман-Йосиф, Роман-Матрин, Ростислав-Дмитро, Ростислав-Микола, Ростислав-Михайло, Ростислав-Павло, Ростислав-Роман, Ростислав-Ярослав, Руслан-Іван, Руслан-Йосиф, Руслан-Олександр, Святослав-Василь, Святослав-

Павло, Сергій-Богдан, Станіслав-Богдан, Степан-Роман, Тарас-Михайло, Тарас-Петро, Юрій-Ігор, Юрій-Олег, Юрій-Руслан, Юрій-Ярема, Ярослав-Володимир, Ярослав-Петро, Ярослав-Степан.

А серед жіночих трапляються: *Аліна-Анастасія, Аліна-Марія (3), Аліна-Ольга, Аліна-Соломія, Анастасія-Ангеліна, Анастасія-Анна, Анастасія-Вікторія, Анастасія-Ірина, Анастасія-Кароліна, Анастасія-Марія (3), Анастасія-Наталія, Андріяна-Стефанія, Анна-Йоланда, Анна-Лілія, Анна-Марія, Анна-Наталія (2), Аріна-Катерина, Богданна-Марія, Валерія-Андріяна, Василина-Андріяна, Василина-Вікторія, Василина-Наталія, Вероніка-Марія, Вікторія-Іванна, Вікторія-Марія, Вікторія-Марта, Віталія-Вікторія, Галина-Вікторія, Галина-Марія, Галина-Надія, Дарія-Дарина, Дарія-Марія, Діана-Марія (2), Еліна-Ірина, Златослава-Іванна, Іванна-Мар'яна, Іванна-Христина, Ілона-Богданна, Ірина-Дарія, Ірина-Марія (2), Каріна-Марія, Каріна-Олена, Кароліна-Марія, Катерина-Марія, Кіра-Марія, Лариса-Леся, Леся-Тетяна, Лілія-Ірина, Лілія-Марія, Лілія-Христина, Магдаліна-Марія, Мар'яна-Володимира, Марічка-Марія, Марія-Аліна (3), Марія-Ангеліна, Марія-Анжела, Марія-Андріана (2), Марія-Анна, Марія-Божена, Марія-Вікторія, Марія-Іванна, Марія-Ірина, Марія-Людмила, Марія-Мар'яна (3), Марія-Марта, Марія-Надія, Марія-Ольга, Марія-Романна, Марія-Софія (2), Марія-Христина, Марія-Юлія, Марія-Ярина, Марта-Богданна, Марта-Євгенія, Марта-Мар'яна, Марта-Марія (2), Марта-Оксана, Михайлина-Ірина, Мілана-Анастасія, Наталія-Стефанія, Наталія-Лілія, Наталія-Марія, Оксана-Анастасія, Олександра-Марія, Оляга-Марія (2), Оляга-Михайлина, Оляга-Оксана, Павліна-Вікторія, Роксолана-Ірина, Роксолана-Фаустина, Роксоляна-Ольга, Світлана-Алла, Світлана-Ірина, Світлана-Ольга, Соломія-Маріана, Соломія-Марія (3), Соломія-Романа, Софія-Любомира, Софія-Марія (4), Софія-Світлана, Тетяна-Марія, Уляна-Анастасія, Уляна-Михайлина, Уляна-Софія, Уляна-Філомена, Христина-Анна, Христина-Марія (2), Юліана-Софія, Юлія-Василина, Юлія-Рома, Яна-Вікторія, Яна-Діана, Яна-Іванка, Яна-Марія (2).*

Слід зауважити, що у давнину існували певні церковні приписи щодо надання дитині власного імені і вони зводились до таких основних вимог: а) власним хрещеним іменем може бути тільки церковно-календарне ім'я якогось церковного святого; б) це ім'я новонародженому присвоює священник при здійсненні церковного хрещення, а у випадку, якщо дитині загрожує смерть, це може зробити і хтось інший (звичайно, баба-повитуха); в) хрестити новонароджену дитину й давати їй при цьому хрещене власне ім'я належить на восьмий день після народження.

Проте пізніше з усіх найголовніших мотивів вибору і надання дітям хрещених власних імен загальнопоширеним був звичай давати дитині хрещене ім'я, яке вона "сама собі принесла". Як свідчать етнографічні матеріали, звичай цей був дуже поширений колись і продовжує існувати й сьогодні. Списки церковно-християнських та світських імен поповнилися новими онімами, які активно нині функціонують як власні імена людей. Однак, якщо у давнину панівним був звичай, при якому священник сам надавав новонародженому церковно-християнське ім'я, то сьогодні прерогатива при виборі імені для дитини виключно залишається за батьками, які самі вирішують, як назвати свою дитину.

Серед поширених власних імен м. Стрия є *Андрій, Роман, Ірина, Оксана, Христина, Наталія, Юрій, Олег, Тарас, Назарій, Марія, Вікторія, Іван, Юлія, Володимир, Софія, Ольга, Мар'яна, Ігор, Василь, Віталій, Галина, Марта, Михайло, Анна, Анастасія, Тетяна, Богдан, Уляна, Микола, Дмитро, Петро, Олександр, Ростислав, Іванна, Катерина, Надія, Світлана, Адріана, Віктор, Максим, Лілія, Любомир, Олена, Сергій, Ярослав, Владислав, Мар'ян, Соломія, Денис, Роксолана, Руслан, Марко, Павло, Степан, Яна* та ін. Досить рідковживаними є такі імена, як: *Агнеса, Аліса, Ангеліна, Андріан, Альгис, Антоніна, Аполлінарія, Божена, Веніамін, Віолетта, Віра, Геннадій, Дем'ян, Євгеній, Євстахій, Захар, Ілля, Ілона, Інна, Інга, Кароліна, Кирило, Лариса, Любомира, Марина, Милана, Мирон, Олесь, Семен, Степанія, Рита, Роберта, Руслана, Тома, Яків.*

¹ Осташ Р.І. Корінні і некорінні прізвища: постановка проблеми // Наукові записки. Вип. 37. – Кіровоград, 2001. – С. 55.

² Грицак Я. "Яких-то князів були столиці в Києві?": до конструювання історичної пам'яті галицьких українців

у 1830 – 1930 роки // Україна модерна. – 2001. – Ч. 6. – С. 77 – 95.

³ Огляд літератури див.: *Becoming National. A Reader* / Ed. by G. Eley and R.G. Suny. New York; Oxford, 1996.

⁴ Демчук М.О. Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XVI – XVIII ст. – К., 1988. – С. 35; Фаріон І.Д. До джерел імен українців // Українська пропріальна лексика. Матеріали наукового семінару 13 – 14 вересня 2000 р. – К., 2000. – С. 163 – 164.

⁵ Прохорова С., Гурская Ю. Имена-компози́ты полоцких князей с компонентом слава // *Siowiacskie composita antroponomiczne. Księga referatyw VII Międzynarodowej Konferencji Naukowej. Kazimierz Dolny*, 21.

⁶ Демчук М.О. Вказ. праця. – С. 13 – 33; Чичагов В.К. Из истории русских имен, отечеств и фамилий. М., 1959. – С. 11 – 28; Kaiser D.H. Naming Cultures in Early Modern Russia // *Harvard Ukrainian Studies. Камень Краєһгьльнь. Essays presented to Edward Keenan on his sixtieth birthday by his colleagues and students* / Ed. by N.Sh. Kollman, D. Ostrowski, A. Pliguzov, D. Rowland. Cambridge, MA, 1995. Vol. XIX. – P. 271 – 291.

⁷ Словник української мови XIV – XV ст. – К., 1978. – Т. 2. – С. 585. Фаріон І.Д. Вказ. праця. – С. 165.

⁸ Словник української мови XIV – XV ст. – К., 1978. – Т. 2. – С. 585.

⁹ Крип'якевич І. Львівська Русь у першій половині XVI ст.: дослід. і мат. – Львів, 1994. – С. 11.

¹⁰ Pritsak O. *Kievan Rus' and the Sixteenth-Seventeenth-Century Ukraine* // *Rethinking Ukrainian History* / Ed. by I.L.Rudnytsky with the assistance of J.-P. Himka. Edmonton, 1981. – P. 6. Цікаво, що автохтонні імена-компози́ти залишилися поширеними серед західних і південних слов'ян: їхня частка порівняно з християнськими переважала серед чехів і була приблизно рівна серед поляків, босняків, чорногорців, даллігтинців, словаків, лужичан. Можна припустити, що у цьому випадку за однаковим явищем криються різні причини: слабкість впливу християнської традиції (як-от, серед болгар та сербів) та сила впливу модерних національних традицій (як-от, серед чехів і поляків) при називанні дітей. Детальніше див.: Бояджыев Т. Сложны собствени имена за лица в българския язык // *Siowiacskie composita... S. 45 – 52*; Железняк І.М. Семантична еволюція другого компонента антропонімічних композитів -slav- у сербохорватській мові // Українська діалектологія і статистика (Збірник статей). – [Вип.] 1. – К., 1964. – С. 211 – 226; Фаріон І.Д. Вказ. праця. – С. 168.

¹¹ Толочко О. "Русь" очима "України": в пошуках самоідентифікації та континуїтету // Другий міжнародний конгрес україністів. Львів, 22-28 серпня 1993 р. Доп. і повід. / Під ред. Я. Ісаєвича та Я. Грицака. – Львів, 1994. – Ч. I. – С. 68 – 75; Sysyn F. *The Cultural, Social and Political Context of Ukrainian History-Writing: 1620 – 1690* // *Europa Orientalis*. 1986. Vol. 5. – P. 285 – 310.

¹² Kohut Z. *The Development of a Little Russian Identity and Ukrainian Nationbuilding* // *Harvard Ukrainian Studies. Concepts of Nationhood in Early Modern Eastern Europe* / Ed. I. Banac and F.E. Sysyn. 1986. Vol. 10. № 3/4. P. 559 – 576; Лєвиенко І. *Ukraine between East and West*. Edmonton, 1996. – P. 559 – 576.

¹³ Цит. за: Русалка Дністрова. Док. і м-ли. – К., 1989. Варто зазначити, що у листуванні між членами оточення "Руської Трійці" Яків Головацький і пізніше фігурував як Ярослав.

¹⁴ Правдоподібно, джерелом натхнення для "Руської трійці" у цьому випадку була книжка Я. Коллара і Я. Пачича "Именословъ или речник личны имена разны народа славенски. Скупію Іоаннь Пачичъ аумножіо, съ латінскомъ ортографіюмъ изразію, и примъчанія додао Іоанн Колларъ" (Будым, 1928); Маркіян Шашкевич читав її у січні 1834 р. у Бібліотеці Інституту Оссолінських (Русалка Дністрова... С. 46). Один із її авторів, Я. Пачич, писав: "Я роздумував із собою, що ми упродовж декількох століть, уживаючи для нас халдейські, єврейські, грецькі, латинські, німецькі імена, які ми не розуміємо... можемо зіпсувати свою народність [...] Чому б нам не почати [...] називатися власними іменами?" (*Пачичъ І. Предуведомленіе // Именословъ или речник... Без. нум. стор.*).

¹⁵ Грабець В. З бувальщини Нового Села коло Чесанова в Галичині 1826 – 1944. (Наукове товариство ім. Шевченка. Український архів). – Нью Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1967. – Т. XVIII. – С. 11; Зубрицький М. Імена, назви і прозвища у селян с. Мшанця, Старосамбірського повіта // *Записки НТШ*. – Львів, 1907. – Т. LXXIX. – Кн. 5. – С. 142 – 143; Павелко С.П. Традиція і релігія як мотиви вибору імені у гуцулів // *Записки з ономастики: 36. наук. праць*. – Одеса, 1999. – Вип. 1. – С. 22 – 28; Українська історична та діалектна лексика. – К., 1985. – С. 137 – 144.

¹⁶ Центральний державний історичний архів України у Львові (далі – ЦДІА України у Львові). – Ф. 201 (Львівська греко-католицька консисторія). – Оп. 4а. – Спр. 4798. – Арк. 86, 87, 94; Спр. 4799. – Арк. 12, 23, 42 зв.; Спр. 4800. – Арк. 88.

¹⁷ Там само. – Спр. 3411. – Арк. 143, 160зв., 181; Спр. 6827. – Арк. 79, 80зв.; Спр. 6830. – Арк. 1, 2 – 2зв., 5, 31, 44, 48, 96, 99, 134.

- ¹⁸ Будзинівський В. Ішли діди на муки. Введення в історію України. – Нью Йорк, 1958. – С. 21 – 22.
- ¹⁹ Служинська З. Рід Білинських. – Львів, 1998. – С. 130; Родове дерево Соневицьких, запис якого разом з іншими генеалогічними матеріалами, зберігається у Товаристві ім. Св. Володимира (Львів). Користаючи з нагоди, хочу висловити подяку покійному Роману Крип'якевичу та Адріані Огорчак за доступнення цих матеріалів.
- ²⁰ Перемишлянинъ. Месяцословъ на годъ 1859. – Перемишль, 1863. – С. 12; Временникъ Института Ставропигийского съ Месяцословом на годъ простый 1866. – Львовъ, 1865. – С. 28.
- ²¹ Временникъ Института Ставропигийского съ Месяцословом на годъ високосный. 1904. – Львовъ, [1903]. – С. 46 – 50.

В статье проанализирован именной репертуар г. Стрия Львовской области кон. XX – нач. XXI вв., а также динамика распространения как славянских, так и неславянских личных имен.

Ключевые слова: антропонимика, номинация, личное славянское имя, личное неславянское имя, двойное имя, народные традиции.

In this paper author describes the repertoire of names in Striyi in the end of XX – beginning of XXI centuries.

Key words: anthroponimic, nomination, Slavonic own name, nonslavonic own names, double name, folk tradition.